

Armoede en ziekte als eenige reden tot kostelcoze hulp te beschouwen.

In dringende gevallen te helpen zonder voorafgaand onderzoek.

De polikliniek mede te doen dienen tot voorlichting, desverlangd, van den behandelenden geneesheer, in moeilijke gevallen bij minvermogenden.

Alle middelen aan te wenden en ambtenaren te benoemen tot voorkoming van misbruik door niet minvermogenden. Buiten deze van zelf sprekende maatregelen, stelt de commissie er nog eenige voor, waartegen bezwaren kunnen worden geopperd en dan ook reeds zijn geuit (*Hospital*, 25 Febr.) nl.: a. dat de patiënt, wien voor de eerste keer hulp is verleend, den tweeden keer een verklaring van een arts moet medebrengen, dat hij onvermogen is; b. dat niemand tegen betaling mag worden geholpen; c. dat onbelangrijke gevallen worden verwezen naar de praktizeerende geneeskundigen. Wat het laatste betreft, zou het voor het gehalte der poliklinische hulp zeker beter zijn, als op poliklinieken alleen belangrijke gevallen werden behandeld, maar de maatregel moest dan niet *a tergo* plaats hebben: de onbelangrijke zieke moest niet worden *terug* gezonden, maar alleen de belangrijke moest er worden *heen* gezonden, m. a. w. de hulp moest *alleen* worden verleend bij wijze van consult aan de praktizeerende artsen, behoudens dringende gevallen. Voor de geneeskundigen zoowel als voor de patiënten is het van belang en nut dat ook niet-minvermogenden opname in een gasthuis kunnen verkrijgen tegen betaling naar vermogen. Betalende poliklinieken zijn alleen dan onschadelijk, als zij consultatief zijn. *The Hospital* meent, dat het eischen van een kleine betaling vele lieden zal afschrikken, maar de ondervinding leert, dat dit juist personen aanlokt, die veel meer konden betalen, maar nooit naar een kostelooze polikliniek zouden gaan.

Terecht vindt *the Hospital* het onwaardig, dat een geneesheer aan hem doorgaans onbekende personen briefjes van onvermogen zou uitdeelen.

PINKHOF.

PARTICULIERE CORRESPONDENTIE.

HET GARCIA-FEEST.

Laat ik met de deur in huis vallen en verklaren, dat het een overheerlijk feest was, onvergetelijk voor ieder, die er getuige van mocht zijn. Alle sympathieën kwamen tezamen bij dezen jubilaris, die niet alleen zijn honderd jaren draagt met een ongeloofelijke frischheid van geest en een volmaakte lichamelijke gezondheid, maar die al de overstelpende eerbewijzen, hem thans gebracht, met een zóó beminnelijke bescheidenheid aanvaardt, dat het een genot is, hem te huldigen. Uiterlijke eer gewerd hem, als wel zelden, zelfs aan een zoon der kunst, is te beurt gevallen. Door Koning Edward op Buckingham-Palace persoonlijk gelukgewenscht, had hij daarna de hulde in ontvangst te nemen, hem door den Spaanschen *chargé d'affaires*, namens diens souverein gebracht. De Keizer van Duitschland liet hem, door Prof. B. FRAENKEL, de groote gouden medaille voor wetenschap overhandigen, een onderscheiding alleen nog aan VIRCHOW, KOCH, EHRLICH en MOMMSEN verleend. Twintig laryngologische en andere geleerde genootschappen wedijverden in de betuiging harer waardeering voor zijn wetenschappelijke verdiensten; adressen van gelukwensch en eereidmaatschappen

waren legio. Terwijl de grijze jubilaris, alleen op het podium, tusschen bloemen en palmen gezeten, met volle belangstelling aan dit alles deelnam, begroette een glans van vreugde op zijn gelaat de deputatie van zijn oud-leerlingen. JULIUS STOCKHAUSEN van Berlijn en MATHILDE MARCHESI van Parijs, zelf verhinderd te komen, hadden hun kinderen afgevaardigd. Daar was voorts de oude heer GOLDSCHMIDT, de echtgenoot van wijlen JENNY LIND, SANTLEY (ONZE MESSCHAERT, hartelijke toejuichingen!) en BALLIN, en zij allen zegden woorden van dank, met zulk een warmte, als alleen oprechte, kinderlijke waardeering het vermag. Na de plechtigheid, in een onopgemerkt oogenblik, omhelsde SANTLEY den ouden Meester met een aandoenlijke hartelijkheid. Er waren tal van andere treffende oogenblikjes. GARCIA's dankwoord kwam er met moeite uit, en geen wonder! Nadat hij enkele zinnen met wel heldere stem, maar niet zonder haperen had voorgelezen, gaf hij, door aandoening overmand, het handschrift aan FELIX SEMON over, die daarop de lezing voortzette. Toen echter, na den dank aan anderen, ook die aan SEMON kwam, den inrichter, de ziel van deze grootsche huldebetuiging, en deze, begrijpelijkerwijze, aarzelde, ook dit gedeelte te lezen, nam de oude heer onmiddellijk zelf weer het papier ter hand en bracht de lezing ten einde. Het slot der feestbijeenkomst was de aanbieding van 'sMeesters portret, geschilderd door JOHN SARGENT R. A., Englands eersten portretschilder, aangeboden namens 20 laryngologische vereenigingen en 800 deelnemers uit alle landen. Onder het algemeene handgeklap, dat de onthulling van het voortreffelijk geslaagde portret begroette, wees GARCIA met nadruk en herhaaldelijk op den vóór hem gezeten schilder, op wien hij aldus de voor hem zelf bedoelde hulde overbracht.

Het feestbanket, des avonds in de ondergrondsche reuzenzaal van Hotel Cecil gehouden, was een schitterend feest. Ik zal er hier niet over uitweiden. Alleen zij vermeld, dat heel de zaal in beslag werd genomen door een feest-disch, in den vorm van een ■■■ met 9 pooten, waaraan 350 deelnemers aanzaten. Naast den jubilaris zat eenerzijds de voorzitter, Mr. CHARTER SYMONDS, president der *Laryngological Society of London*, ter andere zijde Lord SUFFIELD, als vertegenwoordiger des Konings.

Er werden 3 officieele toasten gehouden : door den *Chairman* op den Koning en op de souvereinen van Spanje en van Duitschland, door Sir FELIX SEMON op Senor GARCIA, en wederom door den chairman op de buitenlandsche gasten. Namens dezen dankten vertegenwoordigers van de laryngologische vereenigingen van Duitschland, Amerika, België, Frankrijk, Italië, Spanje, Nederland en Oostenrijk. Eindelijk werd de disch opgeluisterd door gezang van de dames BLANCHE MARCHESI en ADA CROSSLEY en van de heeren ARTHUR L. OSWALD en BEN DAVIES.

Minder schitterend maar interessanter dan het feestbanket was een meer huiselijk heerendiner, door FELIX SEMON Zondagavond aan de vertegenwoordigers der buitenlandsche vereenigingen in het Deutsche Athenaeum aangeboden. Onder de 30 gasten was ook GARCIA. Maar in welk een gelukkiger stemming was thans de oude heer dan op den zenuwachtigen feestdag! Heel den avond onderhield hij zich, vroolijk en opgewekt, in zijn moedertaal met zijn Spaanschen buurman, in het Fransch of Engelsch met de anderen ; en de hartelijke woorden, hier nogmaals door den gastheer tot hem gesproken,

eantwoordde hij met een vloeiende Fransche rede. Alle hulde, hem gebracht wees hij af en endosseerde haar aan de laryngologen. Niet hij, maar zij hadden zijn eenvoudig instrumentje gemaakt tot een zoo groote weldaad voor de lijdende menschheid!

Intusschen had Lady SEMON de buitenlandsche dames in haar woning aan den disch vereenigd. Hier kwamen na afloop de beide gezelschappen te zamen en genoten ook onze dames het voorrecht, GARCIA de hand te drukken. Inderdaad, het zijn voor ons allen onvergetelijke dagen geweest!

De *Laryngological Society of London* had het gelukkige denkbeeld gehad, ter eere der buitenlandsche vakgenooten een wetenschappelijke vergadering te beleggen. Evenals de feestbijeenkoms des ochtends, was deze middagvergadering een toonbeeld van organisatie. Voor de eerste komt alle eer toe aan SEMON, die zich, tegenover de familie en den dokter van GARCIA, plechtig verbonden had, heel de feestzitting niet langer dan één uur te doen duren en die daarir, ofschoon er meer dan 30 (!) redevoeringen werden gehouden, werkelijk is geslaagd. Kenmerkend was in de brieven, waarin wij van te voren tot korthed werden aangespoord, het verzoek om, zoo ons adres meer dan 2 of 3 minuten in beslag zou nemen, het is het geheel niet voor te lezen, maar het met een enkel woord slechts te overhandigen. De jubilaris zou het dan later wel op zijn gemak kunnen lezen!

De laryngologische vergadering was al even voortreffelijk georganiseerd. Na een welkomstgroet door den voorzitter, begaven wij ons onmiddellijk naar de demonstratiezaal, waar een lange reeks van patiënten en een groot aantal praeparaten ons wachtten. De laatste lagen ter bezichtiging gereed onder een 26 tal mikroskopen. Bij elk bevond zich een beschrijving of althans een toegelichte diagnose. Bij elken patiënt lagen de instrumenten voor het onderzoek gereed, terwijl de demonstreerende arts zelf er bij stond, om alle gewenschte inlichtingen te geven. Aldus was het mogelijk, door mondeling gesprek allerlei twijfel en misverstand uit den weg te ruimen, die zoo dikwijls in dergelijke vergaderingen den kostbaren tijd vermoorden. Nadat alles was bekeken, werd de vergadering hervat en achtereenvolgens over de verschillende demonstraties de discussie open gesteld. Voor de meeste bepaalde zich deze tot het beantwoorden van een enkele vraag of opmerking. Alleen de operatie van boosaardige nieuwvormingen van het strottenhoofd gaf aanleiding tot een opgewekt debat, waarin SEMON er nog eens op wees, dat het onmogelijk is, een vasten termijn te stellen, na welken men een radicale operatie als blijvend geslaagd mag beschouwen. Intusschen leerde hem zijn eigen ervaring, die door anderen werd bevestigd, dat plaatselijke recidieven zich zoo goed als altijd binnen het eerste jaar vertoonen, zoodat dus ten slotte toch, als één jaar na de operatie nog geen recidief is opgetreden, een gunstige prognose mag worden gesteld.

Eindelijk zij nog gewag gemaakt van een „informeele beraadslaging”, door FELIX SEMON in zijn woning bijeengeroepen, naar aanleiding van het feit, dat zoovele toongevende laryngologen bijeen waren (ik noem CHIARI, MOURE, LERMOYEZ, FRAENKEL, LANDGRAF, KUTTNER). Aanleiding was de wijze, waarop het uitvoerend comité van het a. s. Internationaal geneeskundig Congres te Lissabon met de laryngologie heeft omgesprongen. SEMON wees er op, hoe onze specialiteit, sedert zij in 1881 voor het eerst in de internationale genees-

kundige congressen vertegenwoordigd is geweest, telkenmale weder door de organisatie-comité's in een ondergeschikte positie is geplaatst, met uitzondering slechts van het congres te Berlijn, waar onmiddellijk een zelfstandige sectie voor haar is geschapen. Meestal is zij, als subsectie, vastgekoppeld aan andere vakken: interne geneeskunde, chirurgie, neurologie, ja dermatologie, en altijd weder aan de oorheelkunde. Het Lissabonsche Congres heeft al de andere overtroffen, door de oto-rhino- en laryngologie in één sectie te vereenigen met de stomatologie resp. de tandheelkunde. Weliswaar is het telkens gelukt, na meer of minder hevigen kamp, aan de laryngologie de haar toekomende plaats te verzekeren — SEMON zelf heeft in dien strijd steeds de leiding gehad —, hij is echter dit vechten moede en wenscht thans aan de vakgenooten in de verschillende landen de vraag voor te leggen, of wij op deze wijze moeten blijven worstelen en of het niet beter is, de geneeskundige congressen vaarwel te zeggen en een eigen internationaal congres te vormen.

Daarbij echter doet zich de groote moeilijkheid voor, te beslissen of zulk een congres alleen aan laryngologie dan wel aan otologie tevens zal moeten zijn gewijd. Vroeger hebben de speciale vereenigingen zich vóór een afzonderlijke oorheelkundige en een afzonderlijke laryngologische sectie uitgesproken. De huidige toestand is intusschen deze, dat de jongere specialisten bijna zonder uitzondering beide vakken gezamenlijk beoefenen, en voor hen een scheiding dus ongewenscht is. Ook vormt de rhinologie een brug tusschen beide en zal nòch de otologie, nòch de laryngologie haar aan de andere willen afstaan. Daartegenover staat het feit dat de oude — en daaronder verscheidene toongevende — vakgenooten zich slechts met één van beide bezighouden en men hen toch niet, door een door hen niet begeerde verbinding zal willen uitsluiten.

In de discussie bleek volkomen eenstemmigheid te bestaan op dit punt, dat de laryngologie zich bij de internationale congressen nimmer een minderwaardige positie mag laten welgevalen. Juist bij die congressen heeft zij steeds behoord tot de secties, waar het ernstigst werd gewerkt en de deelneming het grootst was. Herhaalde malen reeds was het haar niet mogelijk, het geheele werkprogramma in den gezetten tijd af te doen. Wat het andere punt — de vereeniging met de otologie betreft — verklaarde men zich onbevoegd, namens de verschillende vereenigingen te beslissen. Aan haar zal dus de vraag worden voorgelegd. Mij persoonlijk schijnt slechts één uitweg mogelijk. Omtrent de vereeniging van laryngologie en otologie heeft de praktijk alree uitspraak gedaan. Geheel onafhankelijk ontstaan, zijn zij spontaan tot elkaar gekomen, en het is bijna alleen nog onder de oude garde, dat beoefenaars van een der beide vakken alleen worden gevonden. Op weinige uitzonderingen na wijden de speciale tijdschriften zich aan de twee vakken gezamenlijk. en hetzelfde geldt voor de speciale vereenigingen die, evenals bij ons, in België, Frankrijk, Spanje, Italië, Denemarken, Engeland, Hongarijë en voor een deel ook in Duitschland gemengde vereenigingen zijn. De uitweg, dien ik zou willen voorstellen, is deze, dat onze vakvereenigingen bij de volgende internationale congressen aandringen op de vorming van één zelfstandige sectie voor oto-rhino-laryngologie, met onderafdeelingen voor laryngologie, voor otologie event. ook voor rhinologie. Aldus zou

1° aan de feiten geen geweld meer worden aangedaan; toch zouden 2° de speciale oorartsen en de speciale keelartsen elkanders niet gewenscht samen zijn kunnen ontloopen; 3° zou de band met de andere geneeskundige vakken bewaard blijven, een punt dat mij toch van zeer groot belang schijnt te zijn.

Londen, 20 Maart 1905.

H. BURGER.

INGEZONDEN.

VEGETARISME.

Ik kan niet, met even weinig strijd lust als collega ENDTZ (n°. 10 blz. 689) laten voorbijgaan de physiologisch-hygiënische gegevens, waarmede de heer SYBRANDY zijn „antwoord aan collega ENDTZ” (n°. 9 blz. 627) meende te moeten doorspekken:

„Physiologisch heeft de vleeschdigestie meer zoutzuur noodig dan b. v. melk (zoo heeft brood veel ferment en minder H Cl noodig volgens de hondproeven van PAWLOW: Die Arbeit der Verdauungsdrüsen). Wat is het gevolg? Tijdelijke vermeerdering der alkaliteit van het bloed voor korten duur, zoodat er zelfs alkalische urine kan ontstaan: dus eliminatie van alkaliën. Maar daarna moet door het H Cl, in welken vorm dan ook, vermindering van deze alkaliteit optreden, omdat het geneutraliseerd wordt, of de Cl-ionen ontnemen Na-ionen aan het bloed (of de weefsels)”. Daaruit wordt dan geconcludeerd: „Vermindering van alkaliteit van het bloed, of liever vermindering der voorwaarden voor het ontstaan of het voorhanden hebben van hydroxyl-ionen, beteekent steeds vermindering van weerstandsvermogen door de kansen voor gevaarlijke zuurvorming in het lichaam”.

Deze opmerkingen prikkelen tot tegenspraak, omdat zij m. i. volkomen onjuist zijn.

Ik stel voorop, dat de wenschelijkheid van het vegetarisme of liever het gevaar, verbonden aan vleesch-eten, volstrekt niet kan worden bepleit door dergelijke speculatieve bespiegelingen, waartoe het motief geleverd wordt door pas gewonnen feiten der spijsverteringsphysiologie, welke volkomen geldigheid ook voor den mensch nog niet eens bewezen is kunnen worden.

Wie het aangehaalde werk kennen, weten dat de grondtoon der conclusies, waartoe het leidt, de groote *doelmatigheid* is, die het lichaam in alle onderdeelen der spijsvertering betracht. Een der voorbeelden dier doelmatigheid hebben wij te zien in het door SYBRANDY medegedeelde verschil in quantitative samenstelling van het maagsap, dat na vleesch- en dat, hetwelk na melk-gebruik wordt afgescheiden.

Waar dit voorop staat, moet het al dadelijk bevreemden, als ons verteld wordt, dat het lichaam bij de vertering van genuttigd vleesch zoo buitensporig ondoelmatig te werk gaat en steeds meer het alkali-evenwicht van het bloed verstoort. Gelukkig voor de in gevaar gebrachte vleescheters kan de onjuistheid van SYBRANDY's voorstelling blijken uit PAWLOW's eigen woorden, waarmede deze laatste (l. c. blz. 155) ons inzicht geeft in de harmonische samenwerking, die er bestaat tusschen de zoutzuursecretie eenerzijds en de afscheiding van alvleeschkliersap aan den anderen kant. Dit harmonische